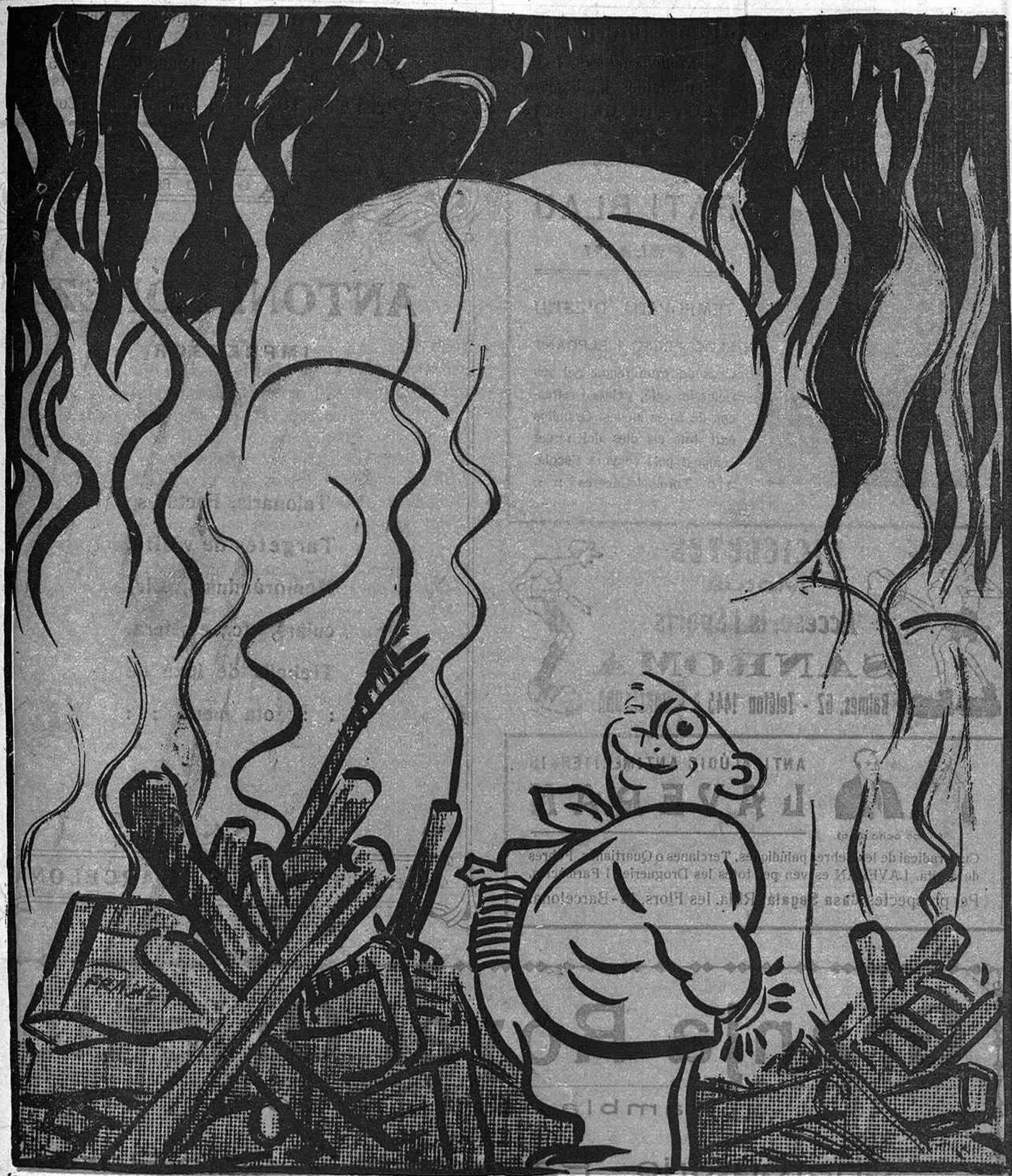

Barcelona 19 de juny de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2415 — 15 cèntims — Atrassats 30

PER SANT JOAN

—Si que és gran aquest foc!

ESTABLIMENTS QUE RECOMANA "L'ESQUELLA"

<p>Grand Liceo CAFÉ RESTAURANT Rbla. del Mig, 3. - Tel. 1420 A. Servei especial a la sortida dels Teatres</p>	<p>I. V. E. Bicycles PLAÇOS - COMPTAT Muntaner, 40 -- Barcelona</p>	<p>LA CENTRO AMERICANA Casa especial en Cafès torrats RAMON BARGUÉS Telèfon 1228 A. Pl. Universitat, 3, Barcelona</p>	<p>Si voleu menjar bé, aneu al CAFÉ RESTAURANT "LA VID" E. CARBÓ Aribau, 16 :: Telèfon 3165 A</p>
<p>Bar Restaurant COSMOS Salonets per a família Plaça del Teatre, 1-Barcelona Telèfon 2794 A</p>	<p>Restaurant Maxim's <i>Rambla del Mig, 37</i> Des de les 6 fins a la matinada dues orquestres Consumacions des de ptes. 1'50</p>	<p>HOTEL RESTAURANT ❖ Casa JUAN ❖ Habitacions des de 4 ptes. i Pensió amb desdèjuni des de 12 ptes. Grand confort :: Telèfon 2372 A. Rambla Santa Mònica, 21 i 23</p>	<p>AU "LION D'OR" Cafè : Restaurant : Atraccions "Diners" a 5 pessetes 2, PLAÇA DEL TEATRE, 2</p>
<p>Grand Metro Cafè-Restaurant-Billars Pl. del Angel-Via Laietana, 23 T. 2490 A. Salons per a banquets, casaments i bateigs</p>	<p>Hotel Internacional <i>Rambla del Mig, 1-3</i> Esplèndides habitacions « Grand Confort »</p>	<p>Hotel Marina Servei acurat i econòmic Telèfon 2869 A. :: Plaça del Palau, 10 ::</p>	<p>GRAN CAFÉ RESTAURANT ="BARCELONA"= Esplèndid local - Tel. 5100 A. Grans Concerts Pl. Universitat, 1 i Corts, 590</p>

PATI BLAU

PELAI, 1

TEMPORADA D'ESTIU

LLOC FRESC I ELEGANT

Casa de gran renom pel seu riquíssim cafè, gelats i refrescos de totes menes. Grandiós èxit tots els dies del terçet compost pels senyors Escolá,

:: :: Tormo i Cáceres :: ::

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

(A los ocho días)

ANTIPALÚDIC ANTIMELITENSIS

LAVERAN

Cura radical de les Febres palúdiques, Tercianes o Quartianes. Febres de Malta. LAVERAN es ven per totes les Drogueries i Farmàcies.
Per prospectes Casa Segalá, Rbla. les Flors, 14-Barcelona.

ANTONI LÓPEZ

IMPRESSOR

Talonaris, Factures,
Targetes de visita,
Memoràndums, Circulars, etc., etcètera.
Treballs de luxe de
: : tota mena : :

Carrer de l'Olm, 8

BARCELONA

Granja Royal Oriente

Rambla del Mig n.º 20

Charcuterie - Pastisseria - Cafè-Bar

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Els tramvies són nostres

Barceloní primer. — Però és veritat?

Barceloní segon. — I tant. Aquí té *La Noche* que porta la informació amb tots els pèls i senyals. Els tramvies de Barcelona són ja de Barcelona, adquirits per un grup de banquers.

Primer. — Així digui que els tramvies són d'uns banquers, d'uns altres banquers que no pas els belgues, però no de Barcelona.

Segon. — Dispensi. Els tramvies són tant de Barcelona com les cases, com el arbres, com les esglésies, com ara els camps de futbol. Ni eren dels belgues ni ho seran dels banquers catalans. És clar que els uns treien el rendiment que ara percebran els altres, però, qui no treu rendiment de tot el que integra la ciutat? Cerqueu el que sembla més espiritual i més tradicional, l'església de Santa Maria del Mar, i trobareu que la clerecia treu un profit.

Primer. — També les persones religioses, mentre que amb els tramvies...

Segon. — No sigui tossut. Els tramvies donen dividend. Evident. Però sense els tramvies no es concebeix la ciutat, perquè és el soroll dels tramvies el ritme de la vida ciutadana. El poble que no tingui tramvies sempre serà poble, i ciutat, per petita que sigui, el poble que els tingui. Si el servei dels tramvies és perfecte i si els vehicles tenen una certa magnificència, els mostrem an els forasters orgullosament. Sembla que ensenyem un gran paisatge.

Primer. — Sí, però...

Segon. — Permeti'm, i el convenceré desseguida. Quan es declara una vaga general, la ciutat no reb la sensació de la vaga mentre no paren els tramvies, perquè aquests són el sistema circulatori de la ciutat. Nosaltres, els barcelonins, ja ho sabem; vaga amb tramvies, vaga frustrada. Què paren els tramvies? Doncs, quan al cap de dos, tres, quatre dies tornen a sortir, vaga perduda.

Primer. — El mateix passa amb les escombraries i amb el pa.

Segon. — No, no. No passa més que amb els tramvies. Per això són tan barcelonins. I diré més. Una vaga de ferrocarrils, amb tota la seva gravetat, no té, per a nosaltres, la importància que una de tramvies. El tramvia, per a un barceloní, és mitja vida. I com que el tramvia són les nostres cames, la nostra vida de societat, decoració ambulat, baròmetre social, xafarderia municipal i cent altres coses, quan s'ha sabut que havien estat adquirits per uns barcelonins, s'ha produït una sensació veritable i els diaris han publicat la seva compra a dues, a tres columnes, com si fos un doble assassinat o un partit de campionat.

LA PLAÇA DE CATALUNYA

— Què te'n sembla de la urbanització de la Plaça de Catalunya?

— Home, deixa que estigui acabada.

— Bé, però ja deus haver vist les obres que hi han fetes.

— Sí, però encara no me'n puc fer càrrec.

— I el projecte?

— Per ara no hi ha més que uns quants dibuixos. El que se'n diu projecte no existeix.

— Com s'entén?

— Si ells mateixos no saben com quedarà. La Plaça es començà a urbanitzar sense saber què hi farien.

— On has vist que es fes així una obra?

— Abans, no. Abans, l'ordre, la disciplina, el mètode, eren imprescindibles. Ara, els bons artistes improvitzen; el plan no té cap importància.

— Però, la Plaça de Catalunya s'ha fet així?

— És clar! El comte de Pedralbes és un bon artista. Quan es va començar a urbanitzar la Plaça es pensava fer passar els tramvies de via estreta pel mateix lloc on passen ara. Al cap de poc temps es va creure convenient fer-los anar al carrer de Vergara. Després, es volien fer unes escales a la banda de dalt—entre les Rambles de Canaletes i Catalunya—però més tard es veié que les dites escales no hi podien ésser. I el senyor comte digué: "Ah! no hi poden anar les escales? Bé, ja sortirà la Plaça!"

— Així, doncs, esperem que estigui llesta.

— Això mateix, llavors podrem donar el nostre parer.

LA VIDA ALEGRE

Això ens ho comunica un amic que acaba d'arribar d'Anglaterra. El fet ha ocorregut en un poblet dels environs de Londres. Wembley? Bhrigton? No, perquè es tracta d'un poblet famós per un antic monestir i per una dolceria acreditadíssima.

A aquest poblet hi va a passar llargues temporades Jordi V, que, com se sap, és un rei demòcrata. Doncs, bé; a un senyor industrial se li ha ocorregut, per a què el rei estigui més divertit, construir en dit poblet un *dancing*, un *cabaret*. El seu orgull serà posar el rètol consegüent: "Proveïdor de la reial casa".

PARADOX

Aquest número ha passat per la censura

ESTAMPES DEL CAMP

Tarda de Corpus

IV

La tarda d'avui té la gràcia falsa decoració de teatre. Hi ha un cel més de color *blau cel* que mai, net de tot núvol. Tan sols a l'horitzó, en el lligam amb la terra—sembla talment que estigui apuntat amb claus a les muntanyes, que potser són de suro, com les de “pessebre”—aquest cel està tacat per una boirina morada—calitxa, en diuen els rústecs d'aquesta boirina—que és talment com una polsaguera.

Hi ha uns grans camps de blat, no segat encara, uns oliverars polsosos, uns brucs, unes alzines. Abunden els tons violents: l'ocre, el terra siena, el roig en totes les seves gradacions, el blau Prússia, el verd Verones. No obstant, la violència d'aquests colors no ofenen a la vista, no la feixen, ja que s'amalgamen en una amable, discreta, benigna opacitat. Així el paisatge pren un sol to: un to de palla com tots els del Vallès.

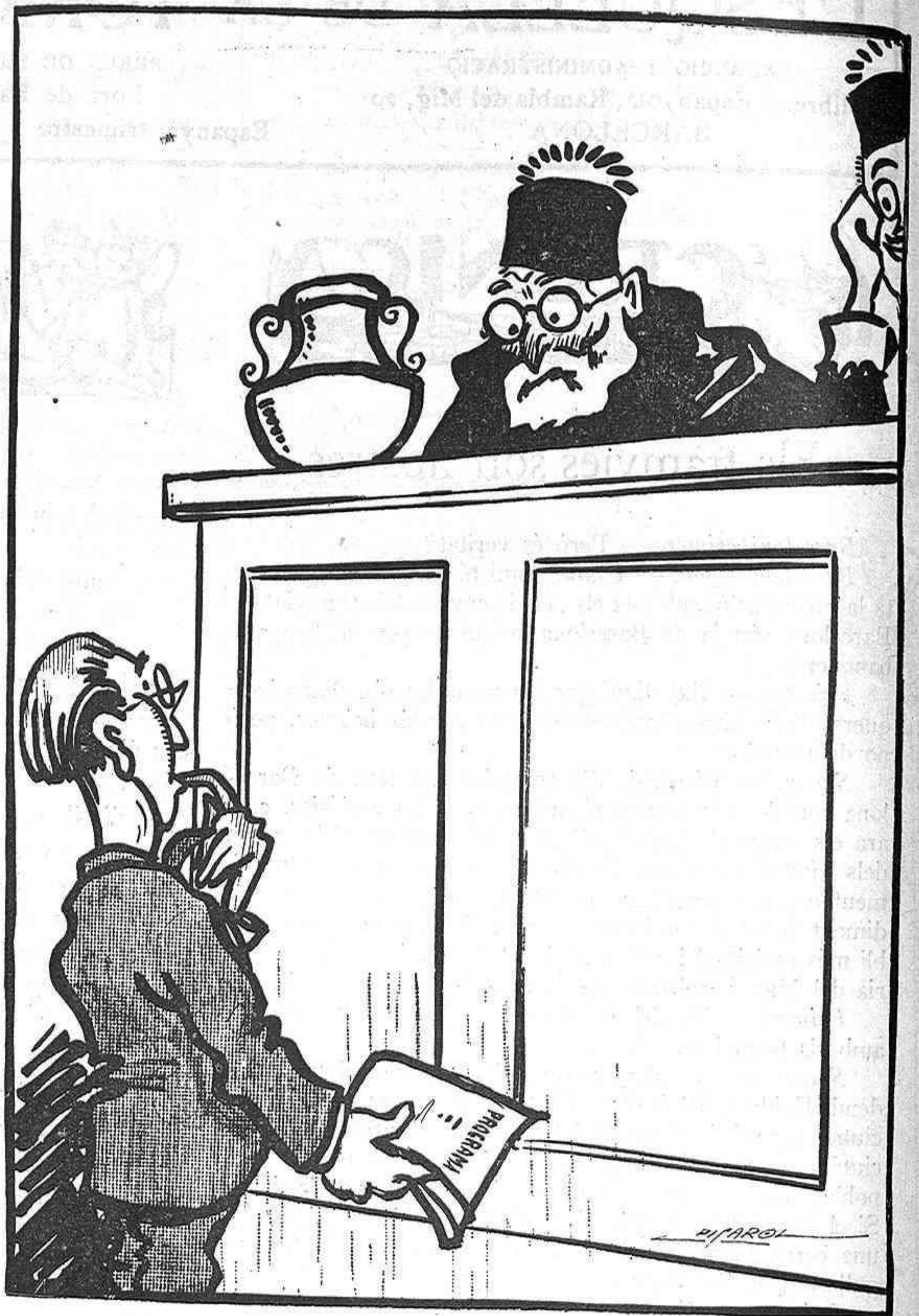
La casa, meitat pagesia, meitat casa senyorial, està fora del poble, discretament lluny del poble. Millor: no és convenient ni distingit viure en massa intimitat amb la gent del poble.

Això que en diuen “el tracte social” és una molèstia, una impertinència i una ximpleria. No hi ha cap obligació d'aguantar l'estupidesa de la gent. El millor és ésser un xic insociable.

Aquest home de què nosaltres anem a parlar és, sortosament, un xic insociable. Així, quan la gent de la casa—l'esposa, uns parents, uns amics—l'han instat a què els acompanyés a veure la processó, perquè avui és Corpus, ell ha dit suaument que no, que no, que gràcies, que els agraiïa la bona voluntat. I ha preferit quedar-se a casa.

La dona, els parents, els amics, se n'han anat i l'han deixat sol. Abans han despullat l'hortal de roses, de clavells, de menta, d'olor, de xeringuilles. Abans han dit que amb un home així no es pot anar enlloc.

Quan han deixat sol a l'home amb el que no es pot anar enlloc, aquest ha sortit a l'era—que serveix d'ampla terrassa a la casa—s'ha assegut davant del portal en arc que emmarquen unes passioneres, aprofitant uns pams d'ombra blava que dona la blanca façana; ha demanat a una noieta lletja, secardina i torrada pel sol, una ponxera, una ampolla amb vi, una sucra amb sucre, gel, una llimona. Amb el gel, el sucre, la llimona i el vi, ha fet aquest home un refresc d'una sabor deliciós, d'una olor deliciosa.

EXAMENS

—“Me parece que le voy a dar calabaza”.
—“Creo que la merece más el señor Nebot”.

Després aquest home s'ha fet portar una pipa de guix i un llibre. Ha omplert la pipa de tabac; l'ha encès; ha obert el llibre, en qual l'home es llegia: Montaigne.

De tant en tant aquest home apartava la mirada del llibre i la descansava en el paisatge.

De sobte el paisatge s'ha omplert de crits, de repicar de campanes. El sol ja se n'anava a la posta i per la carretera passava la processó: uns pendons, unes creus de metall, uns capellans, la custòdia brillant com una gemma sota el tàlem, els músics—uns músics de poble—les autoritats...

Aquests crits, aquesta música, s'han perdut en la serenitat del capvespre. Sols les campanes han cantat, encara, un moment. El cel era de color de violeta.

LLUÍS CAPDEVILA

Els mariners anglesos

IMPRESSIO DE CABARET

Ha tornat a venir una esquadra anglesa. Els mariners han invadit la ciutat, com si el mar anés cap a la terra per a recordar als barcelonins que tenim mar. Els mariners han omplert tots els carrers, totes les places, tots els cafès i bars, tots els cinemes. El seu pas, aquest cop, ha estat més vistent que mai. Amb aquell barret d'explorador africà no es sabia si havien vingut per a divertir als indígenes o per a passejar la seva ironia britànica.

* * *

Però, fixem-nos exclusivament en els mariners al *cabaret*. Es allà on es sentien més anglesos i on ens donaven més la sensació de cosa exòtica.

Dissabte passat, des de la nostra taula del *cabaret*, al costat de les simpàtiques Loló i Sheri, poguérem veure'ls bé.

Totes les taules estaven ocupades per ells. Oficials i mariners, allà, eren uns. Beguts gairebé tots, la cara encesa, els ulls brillants, uns estaven ajaguts als tamborets, altres de cap a la taula, uns abraçant les dones, altres mirant-se'ls com un filòsof, uns jugant a futbol amb el barret, altres amb la barbellera baixada com si fessin guàrdia. Hi havia aquell minyó més jove que els altres que no es deixava perdre cap ball, resolguent a la perfecció la llei d'adherències. I aquell barbut que no es cansava de donar diners als del *jazz-band* per a que toquessin els balls més populars del seu país. L'home que parlava enfarfegat de tant d'alcohol que havia begut...

Pero fixeu-vos en el contrast d'una borratxera catalana i una d'anglesa. El català begut que seia en un recó, es reia dels anglesos i els mariners es reien d'ell. Un begut anglès esdevé més sensual, més brutal, i perd tota la ironia del seu poble. Ell salta, canta, crida i empaita les dones com un sàtir desenfrenat, com si ningú no el veiés. El català, en canvi, guanya tot l'humorisme amargat que té el nostre poble. Un català begut és com una cosa molt sèria, sèria tot fent broma. No esdevé sensual, sinó voluptuós; ell no busca la massa de la dona, sinó els més refinats jocs. Seu, i no camina, perquè sap que el pas indecís faria riure. No diu vulgaritats, sinó frases plenes de gràcia que a moments poden ésser sentències d'un humorista. Es sent jovial i emprendedor. I és amorós amb les dones.

Dissabte, quan el begut català es retirà del *cabaret*, nosaltres també l'haguérem d'abandonar, perquè tota la subtilesa que respiràvem quan ell hi era, es convertí en la grolleria de la borratxera anglesa.

Venjança

Perquè veus que per tu encara sospiro
i contemplant-te embadalit daleixo,
oblidant tot el molt que jo pateixo,
fins sembla que et sap greu si un cop et miro.

Si mai de tu dic res, faig mal el dir-ho,
que estic de broma em dius, i no me'n queixo,
si et dic formosa, i saps que no menteixo,
ja que no ho dic jo sol per desmentir-ho.

Jo no sé perquè ho fas, que em mortifica,
però de cert et dic que si és malícia,
sols et desitjo un mal sense recança.

Que el dia que tu sentis una mica
i amor posis a un home, per justícia,
que et desprecii sens cor i... és ma venjança!

NOI DELS SONETS

SIMBOL

—El dibuixant m'ha col·locat sola en aquest paisatge i, francament, m'hi avorriixo! No podrien venir-me a fer companyia algú de vostès?

UN ANUNCI CRUEL

Hem vist un anunci veritablement cruel, veritablement esgarrifós: l'anunci d'una marca de foie gras.

Representa dos ànecs—que recorden la manera del graciós Rabièr, l'illustrador de les magnífiques Històries Naturals de Jules Renard—vestits amb còfia i davantal. Estan aquests dos ànecs embadalits, davant una petita llauna de foie gras. Tenen el bec trèmula de golafreteria, els ulls brillants de totes les bèsties—comprenent-hi els homes—que sols viuen per a menjar. Semblen talment dos burgesos asseguts a taula i disposats a devorar, a devorar tot el que es presenti... sense recordar-se, sense volguer recordar-se de tants i tants pobres com no tenen un mos de pa per a

dur-se a la boca. Indubtablement, entre els ànecs hi han individus tan cafres com entre els homes. Sempre és un consol. Un consol per als homes.

Un d'aquests ànecs torça el coll, guinya un ull, còmicament llaminer. Llaminer l'ànec, no l'ull. L'altre diu:

—Ah, qu'est-ce bon!

O sigui:

—Què és bo això!

I vosaltres us adonareu de la monstruositat, de la crueltat d'aquestes paraules, quan recordeu que el foie gras no és altra cosa que el fetge hipertrofiat dels ànecs, als que, per a recollir aquest preciós foie gras, deixen cecs i fan viure en una perpètua agonia.

Aquests dos ànecs—talment com si es tractés de dues persones—no hi pensen en això. No són dos ànecs sentimentals. No es recorden de què es mengen el fetge d'un altre ànec, ni de què el seu sigui menjat algun dia.

Se'l mengen, senzillament.

VIRAI

ELS ANGELESOS A BARCELONA

—Noi, aquest país és Xauxa!

DEL "CARNET" D'UN BARCELONISTA

Els horitzons de la ciutat

El qui abandona la vida reposada, quieta i monòtona del camp per a confondre's en el formigueig ciutadà, apenes la sent la recança dels horitzons abandonats. Sap que en llur varietat de tons lluminosos guarden una uniformitat que els fan monòtons.

Cal ésser veritablement somniador per a experimentar l'encís continuat dels horitzons camperols. Cal tenir el cap ple de boires grises i vermelles, blanques i ribetades amb l'or de les altures. Sols els d'aital naturalesa els poden trobar agradables dins llur uniformitat.

Però la ciutat no té horitzons, direu. I caldrà que se us respongui: no els té tan amples, però en té més i més profunds. En té pels somniadors i no somniadors, pels que senten l'imperatiu de la bellesa i pels que romanen adormits al seu convit. La ciutat té horitzons per totes les ambicions i anhels.

O sinó vegeu com a ella acut tothom, l'obrer que maneja el mall i el que maneja l'agulla, el comerciant i el científic, la ramera i el vagabund.

I és que la vida de ciutat fa aparèixer als que la cerquen els horitzons interns que desperten l'ambició dels homes. No veieu al vailet que porta un "barco" de dolços damunt del cap, portar-hi també una pasteleria magníficament exornada de la faisó més rica? No veieu el "botones" eixerit portar en la imaginació gravada la pròpia imatge del futur, dins una esfera rica i envejable? I l'estudiant veient-se "l'home del demà"? I el literat imaginant triomfs, i l'artista dominant la terra, i la donzella somniant grandeses?

Aquests són horitzons que fora de la gran urbs resten generalment limitats, si no obscurits. En els pobles hom no pot més que contemplar postes de sol, divertiments de vells, o bé somniar llegendes que s'efumen.

En canvi, la ciutat convida a somniar realitats. Perquè la ciutat n'està plena d'elles. Les realitats ciutadanes són els horitzons externs, els que tapen les parets que ens priven en molts llocs gairebé de la claror del sol. Cada portal, cada balcó, cada finestra és un horitzó que s'obre a la perspectiva del que se'ls contempla amb interès.

Seguiu tota la ciutat. Visiteu l'Aixamplis i el carrer més negre dels barris baixos. Seguiu Barcelona pels seus extrems; a tot arreu se us obrirà la finestra d'un horitzó que no us oferirà aubades ni crepuscles, mes, si no us manca intuïció, veureu desenrotllar-se a través dels seus vidres la vida magníficament dels carrers amples i la vida humil i àdhuc miserable dels barris baixos.

Horitzons part de fora i horitzons part de dins; intensos de llum i d'ombra, en contrastos violents de clar obs-

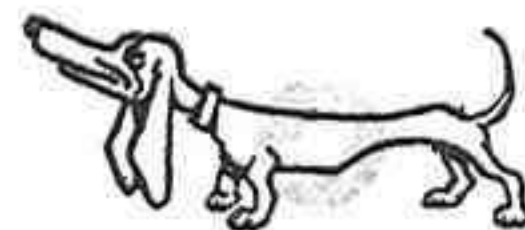
EL DE CASA AL FORASTER

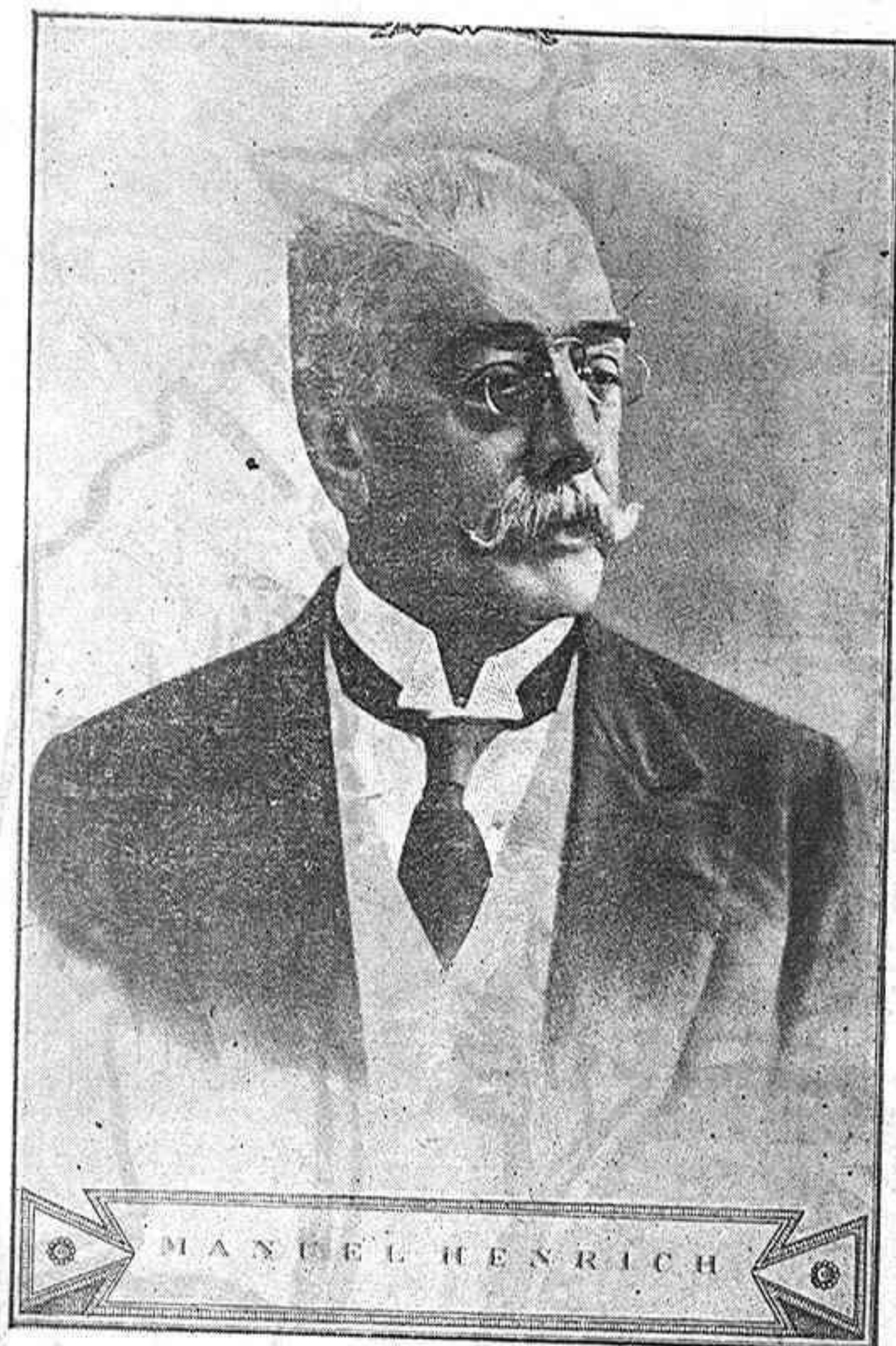
—Aquí no ens hi deixen fumar amb pipa!
Tot el més algun caliquenyet.

cur. Horitzons dels que careix el camp, on la vida, si es manifesta com en la ciutat, és més grisa. Per això només pot oferir postes de sol i aubades en els horitzons de cada dia, de cada any, de cada segle...

Ciutat dels horitzons profunds, no tens postes de sol ni aubades; no tens grills ni ocells que celebrin el misteri dels teus crepuscles, però tens cecs que et canten la cançó de la vida sota els teus balcons i finestres i entorn dels teus homes, que són tots plegats els teus horitzons perpetus.

PERE MIALET

Don Manuel Henrich Girona ha mort

El dia 13 d'aquest mes morí a Caldes el prestigiós tipògraf don Manuel Henrich i Girona.

Va néixer el 19 d'agost de 1849. De caixista de la modesta impremta fundada per Narcís Ramírez, passà a ocupar la gerència de la casa quan s'engrandí. Després, la impremta es convertí en una casa gran i importantíssima, de la qual presidí el Consell d'Administració don Manuel Henrich. La casa, llavors, es titulà "Artes Gràficas, S. A., Sucsores de Henrich y Cia".

Sota la seva presidència, la impremta sigué d'una importància grandiosa, com es pot veure pel prestigi que actualment té.

Don Manuel Henrich ha estat un impressor i editor model. Ell dotà a la casa de tots els avenços del ram: fomentà especialment la producció gràfica, els problemes de la qual estudià en el tècnic, en l'econòmic i en el social.

El seu nom s'ha estès als països estrangers, i a ell es deuen moltes troballes tipogràfiques.

Don Manuel Henrich s'havia dedicat a la política. Ha estat diputat a Corts i alcalde de Barcelona. Ocupant aquest darrer càrrec es distingí com un dels alcaldes més austers i que més coses feren per l'interès de la ciutat.

Lucien Guitry

Ha mort Lucien Guitry, el gran actor francès. Guitry perteneixia a aquella colla de còmics que estaven agrupats entorn de la glòria. Tota l'actuació de Lucien Guitry havia estat un èxit continuat. I és que era un gran artista, un artista de debò.

Ell havia encarnat els grans papers amorosos i n'havia fet una creació. Lucien Guitry havia escollit aquests papers, precisament, perquè s'adeien més que cap altre al seu caràcter, perquè a la vida era el mateix Don Joan que a l'escena.

França i el món sencer perd un dels seus millors artistes.

El Paral·lel d'istiu

El temps ho canvia tot: ho pinta i ho despinta tot en una successió contínua de colors. El temps és com el reflector de les revistes.

Vegin, sinó, el Paral·lel. El Paral·lel a l'hivern té un aspecte de lloc exclusivament pecaminós que dona pena. Sembla una mena de paradís mahometà de segon ordre, un paradís carnal a l'abast de totes les fortunes. A l'hivern *només* s'hi veuen mossetes de cabaret que van a l'obligació—totes atrafegades, com les dependentes—i *curridus* de tots els estaments socials, des del fabricant de poble fins al salta taulells plomat i romàntic, passant per tota l'escala de tipus castissos més o menys racionals. Es fred allò, és una oficina de pecats foradats.

En canvi, ara, no. A l'istiu, el reflector del temps dona al nostre passeig la seva tonalitat més justa. Ara per les voreres s'hi passegen les famílies obreres d'aquell districte, ara les taules de cafè es dignifiquen servint per les mares amb davantal i espartenyas que hi porten la mainada, ara hi toquen sardanes al mig del passeig. I l'espigueta engrescador de les gralles i el crit de la tenora fan saltar al jovent de roba blava i mans renegrides per la feina de cada dia.

Tot s'ompla de la música nostra, tot retorna cap a si mateix, tot es purifica. Les rodones s'aixamplen i es multipliquen, els cap de trons que tenen coses estranyes pels cafès es posen una mica seriosos, els vells de gorra muscle somnien llargament, i les dones dels *music-halls*, les pobres dones, estiren el coll per les finestres dels seus caus, com si volguessin volar cap a les rodones alegres, cap a la música entusiasta, cap al Paral·lel català, pur, humil, cap al Paral·lel d'istiu, que és el nostre.

Hi ha d'haver gent per a tot

Un rus cec ha anat a peu des d'Ucrània a Lourdes per a què la Verge fes el miracle de tornar-li la vista. L'home té molta fe i està convençut de la curació.

Com s'ho farien els empresaris de Lourdes si no hi hagués gent de fe? Hi ha d'haver persones per a tot!

El creient rus—un creient rus és la cosa més fantàstica que es pot veure—ha arribat mig mort i després d'haver gastat tres parells de sabates.

Es llàstima que aquest home no es dediqui a l'esport, que a hores d'ara tothom parlaria del seu *record*. I molt més essent cec, que no devia veure el camí.

Potser, potser, encara que no sigui un *sportman*, tots els periòdics parlaran d'ell quan torni a peu i cec des de Lourdes a Ucrània.

MEZQVITA!
WLMERQ...

EL LLENGUATGE DE LES FLORS

—Bruta! Cotxinal! Esgarrapa mantes!
—Tripal! Pinta xunga!

TIVOLI

Parlem amb una certa extensió—tota la que les nostres pàgines ens permeten—de *Il barbiere de Seviglia*, de Rossini. An aquesta òpera va unit per sempre el nom de Rossini. Per aquesta òpera es gloriós aquest nom. Cap de les altres òperes de Rossini es recordarà. Però, en canvi, *El barber de Sevilla* és, ja, una obra clàssica, una obra clàssica i consagrada com l'*Egmon*, de Beethoven, com el *Don Joan*, de Mozart, com el *Freichutz* de Weber.

El barber de Sevilla, de Rossini—i aquest és el seu més gran elogi—s'aparta per complet de la demés música operística italiana.

Parlem ara de la interpretació que la companyia del "Tivoli", que amb tant acert, discreció i bon gust dirigeix el senyor Pieri, donà a l'obra.

La senyoreta Mercè Capsir, és, ademés d'una actriu forsa discreta—el que no passa amb totes les cantants d'òpera—una triple dotada d'una veu bellíssima i perfectament educada, cosa que tampoc es veu massa sovint.

El senyor García és un tenor de grans condicions, i que, dintre de poc temps farà molt soroll. No farà crits—perquè la discreció i el bon gust del cantant li prohibeix posar-se al nivell de qualsevol terremoto de sarçuela—però farà soroll.

En Persichetti és, sobretot, un actor d'un gran aplom, d'una gran seguretat, el que, en aquest gènere en que la majoria dels cantants són uns ninots—incloent-hi les eminències—és una gran cosa. Com a baríton resulta forsa discret i acceptable.

Però tots els nostres aplaudiments, els més entusiastes, els més fervorosos, han d'ésser per l'encarregat del rol de *Don Basilio*. L'encarregat del rol de *Don Basilio* és el baix, l'ement baix Gabriel Olaizola.

D'uns quants anys ençà només recordem dos cantants que ens hagin frapat de debò: un rus, en Zalesky, que cantà al "Liceo" el Boris, i l'Olaizola, que ens ha donat la millor interpretació que de *Don Basilio* pugui donar-se.

Beaumarchais, indubtablement, va somniar el *Don Basilio* tal com l'encarna en Gabriel Olaizola, amb la dura intenció que li dona en Gabriel Olaizola. Flac, famèlic, amb barba de quinze dies, amb els cabells descuidats, amb el rostre i les mans pàl·lides, descarnades. El *Don Basilio* de l'Olaizola és una caricatura, però una caricatura tràgica.

Els nostres millors aplaudiments, els més fervorosos, pel gran actor i pel gran cantant que és en Gabriel Olaizola.

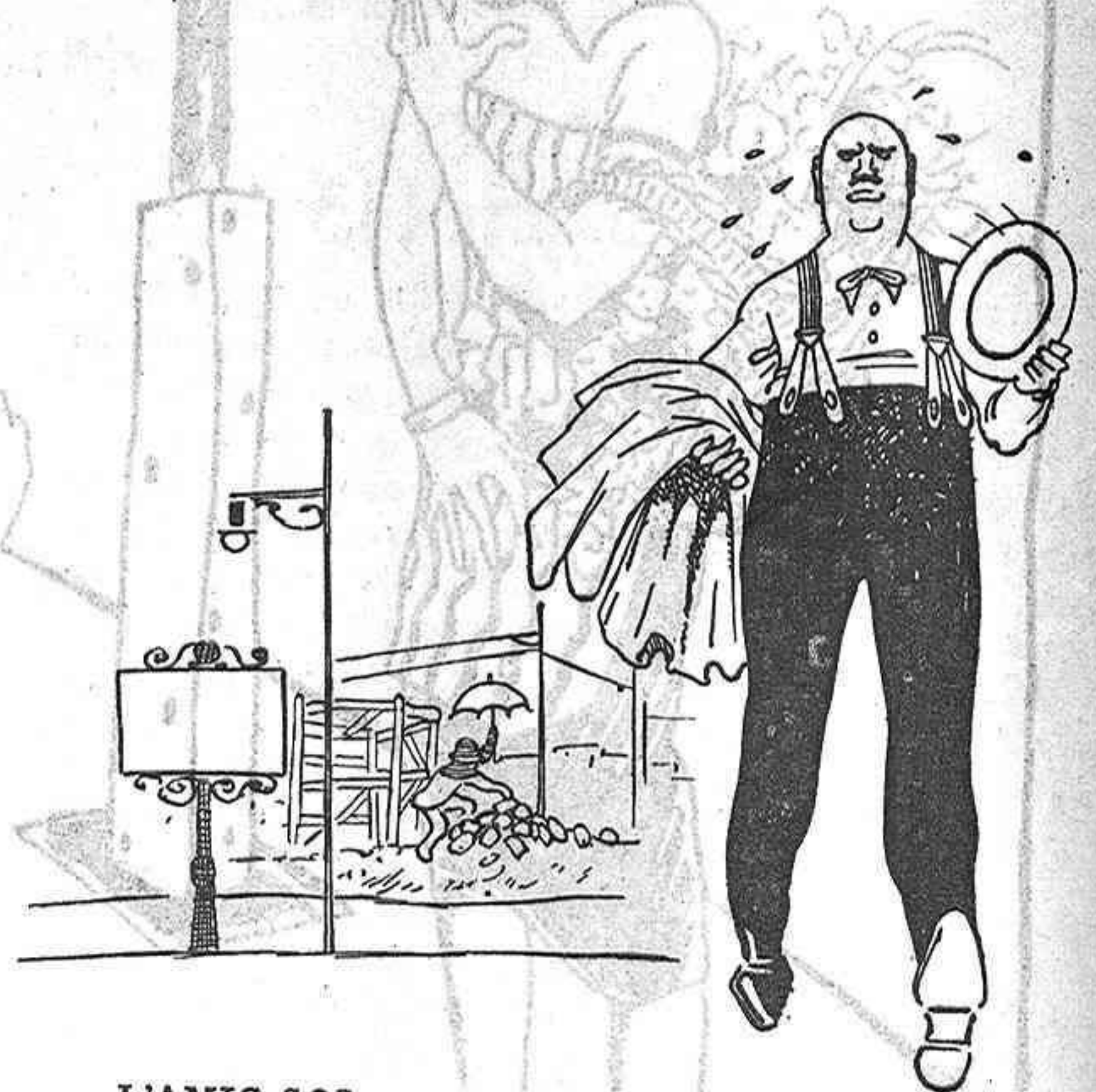
OLYMPIA

Parlem de Doña Francisquita—que sempre està bé parlar-ne—i de la interpretació que li donà la companyia d'en Lluís Calvo. Ja ha fet, respecte a aquesta interpretació, algunes reflexions molt atinades i justes el crític Francesc Madrid. Llástima que no han servit de res.

No n'hi ha prou, senyor Calvo, en haver reunit unes quantes primeres figures, uns quants asos, unes quantes estrelles: cal conjuntar-los, cal procurar que la representació no doni una impressió de desigualtat. Aquells coristes, aquells guitarristes, bruts, vestits cuita-corrents, mal afaitats, no són dignes d'un teatre de la magnificència de l'"Olympia", i sí d'una companya de bolos d'istiu. I prova del que diem és que a la repre-

sentació a què alludim—la de la nit del passat diumenge—escassament hi havia mitja entrada.

No cal dir que la Cora Raga—una de les millors, sinó la millor, artistes del gènere—cantà i digué el seu paper molt bé, immillorablement, com ja és de suposar. No tan bé com nosaltres voldríem, però molt acceptable de totes maneres Mary Isaura. Potser aquesta artista es mou massa, abusa un xic de les postures i maneres. Molt correcte, molt just, Anselm Fernández. Molt graciosa, sense cap mena d'apallament—i ja és difícil aconseguir això!—Maria Hennàez. El mateix es pot dir d'en Fuentes. El senyor Torres és un tenor forsa discret, de veu ben timbrada i agradable. El tenor encarregat del Fer-

L'AMIC SOL

—Renoï, quina soleiada! I després diran que "a l'istiu tota cuca viu". Jo ja em veig mort.

ELS FUTBOLISTES

—Noi, em sembla que haurem de canviar d'ofici.

nando—que no sabem com es diu—ens va desplaure francament. Se li notava manca de justesa, de propietat en el vestir; té una mímica i unes actituds de cupletista, però de cupletista d'íntim ordre, francament grotesques; no sap parlar, no entona —i en aquest gènere, senyor meu, ademés de cantant s'ha d'ésser actor—; no apartava els ulls de la batuta del director d'orquestra, el que sempre és desagradable.

Al costat d'artistes tan eminents com Cora Raga, Mary Isaura, Anselm Fernández i Ricard Fuentes, no s'hi posa un tenor de la insignificància d'aquell, senyor Calvol

ROMEA

Knok, o el triomf de la medicina. Tres actes de Jules Romains, pulcrament traduïts per en Puig Pujades. Però, valia la pena de què en Puig Pujades traduís aquesta comèdia de Jules Romains?

Creiem que no.

Què hi ha de profund, de noble, de bell en aquesta comèdia, qual primer acte té lloc en l'interior d'un automòbil i els seus voltants, si no recordem malament?

Res, o gairebé res. La sàtira contra els metges des de Molière, passant per Regnard i Goldoni, rins als novel·listes espanyols del segle XVI i XVII, s'ha fet amb més gràcia, amb més encert, amb més vigor, amb més intenció del que ho ha fet Jules Romains. I, sobretot, amb més senzillesa. En aquesta comèdia del no comediògraf Jules Romains, s'adverteix una pedanteria, una petulància veritablement insuportables. Les comèdies de Jules Romains no tenen res que veure amb el teatre. Algú potser creurà que això, aquesta mena de teatre, és teatre modern. Doncs, no, senyors: és teatre dolent, francament dolent, sense cap interès, sense cap profunditat. En la literatura francesa Jules Romains—com Marcel Proust, com André Gide

—ens fa un xic massa de pudor a snob, a cabotín. Potser ens equivoquem, però nosaltres hem preferit sempre un acte qual-sevol de Lenormand, a tot el teatre d'aquests senyors massa savis, massa savis...

Ja hem dit la pulcritud que ha posat el traductor en el seu treball. Llàstima de treball!

ELDORADO

Ningú com en Martínez Sierra—home d'un bon gust extraordinari, el millor metteur en scène que tenim a Espanya—podia donar-nos un espectacle de la distinció, de la gentilesa de *El jardín encantado de París*. No és res *El jardín encantado de París*: cançons, balls, sketch...

Sí, vaja, com una revistal dirà algú, lleugerament.

No, no com una revista. No com una revista imbècil a base de servir al públic grapats de carn de dona, en la que tenen més importància el sastre, el pintor i l'electricista que el mateix autor.

El jardín encantado de París és, com tot el que ens serveix en Martínez Sierra, un espectacle d'art, una joguina amable, una gourmandise exquisida. Què no té cap transcendència? Sí, senyors que en té: la del bon gust, la de l'elegància que, llàstimosament, no abunden massa a Espanya.

NOVEDADES

Malgrat l'admiració que sentim per l'Eduard Marquina i l'amistat que ens uneix amb ell, no volem parlar de la seva obra—seva i de l'Hernández Catà—**Don Luis Mejía**.

No en volem parlar perquè hauríem de parlar també d'uns còmics que gaudeixen d'un fals prestigi, que haurien d'estar arreconats, que s'han tornat rancis.

BOB

ALPINISME

—Què vas d'excursió?

—Sí, vaig a donar un passeig per la Plaça de Catalunya, Universitat i demés carrers de Barcelona.

FUTBOL

Espanya ha batut a Itàlia per un a zero! En el famós camp de Mestalla, davant d'un públic correcte en extrem, l'onze espanyol ha sapigut rematar amb un nou bell triomf la sèrie dels assolits en les lluites internacionals de la temporada. Potser algú dirà que el resultat és pobre, que no correspon al que tots desitjàvem i esperànçàvem després de la brillant victòria de Berna... Però cal tenir en compte l'alta "clase" italiana, que en el camp valencià s'ha mostrat amb tota brillantesa, amb tot llur entusiasme característic, i considerarem que el resultat no pot ésser més lògic, més just.

Un altre triomf a la llista plena de formoses realitats que han mostrat l'alta valor de nostres jugadors...

Restem tots satisfets del resultat obtingut en aquesta ocasió i diem en honor d'aquests:

Hurra pel futbol espanyol!

Barcelona-Júpiter

En just homenatge a l'"Orfeo Català", jugaren diumenge al camp de les Corts els campions d'Espanya dels grups A i B, desitjosos de pòguer demostrar així llur rendiment i admiració envers la gloriosa gran entitat.

El partit desenrotllat amistosament, coratjosament i amb una rapidesa de joc extraordinària, assenyala la superioritat dels blaus-grana, que es mostrà en un domini marcadíssim durant la segona part i que es traduí, quan el partit finalitzà, en el resultat de 3 goals a 0, favorable als "amos" del camp, obtinguts per en Sagi—de penalty, motivat per un descarat fould de l'Ortí al mateix Sagi—per l'Alcàntara i per en Martí.

En Surroca, Torralba-Sancho-Bosch i l'Arnau es distingiren pels guanyadors. L'Ibars, Orti i Peiró-Callicó-Montoliu, aquest formant la ratlla de mitjos, la millor de l'equip—sigueren els més notables entre els vençuts.

Arbitrà, desgraciadament, aquest partit el senyor Vilalta, pel qui hi hagueren tants xiulets com ovacions rebé la banda de l'Esquadra Anglesa, que obsequià al públic amb unes composicions abans de començar l'encontre i durant el mig temps.

BOXA

Dissabte passat, i continuant el "calendari" de vetllades anunciades, tingué lloc al teatre "Nuevo" el que tenia com a clou els combat entre en Franck-Hoche i Al-Baker.

Aquesta lluita tingué el final que calia esperat. La superior qualitat del negre es posà de relleu des del tercer round i l'Hoche es veié obligat a abandonar al començar el quart.

En Sàez i Queyreix feren el millor combat de la nit, que guanyà el primer per punts, malgrat la bella resistència oposada pel francès.

En els combats preliminars l'Escribano i Simó feren match nul en un combat portat a gran tren, i en Sales i Molina guanyaren, respectivament, per punts a Ros i Calixto.

A la vetllada no acudí la quantitat de públic que mereixia el programa. Els que no hi acudiren hi perderen...

FERRÁN

ESQUELLOTS

Només ens faltava això per tenir-ho tot. Grans catàstrofes ferroviàries, avions que cauen damunt la ciutat, globus que es perden al mar per a divertir la gent, metropolitans... De tot, en fi, de tot. Només faltaven els lladres d'hotel que anessin a assassinar, si cal, als hospedats. I, ara, ja ho tenim. La setmana passada n'entrà un al Continental. Es veritat que no arribà a assassinar la seva víctima, però la seva intenció era fer el que calgués. Volia que es parlés d'ell per interès de Barcelona. S'exposava, el bon lladre, a carregar-se-la, però volia que Barcelona arribés en tot a l'altura de Nova York.

I, és clar, ho ha aconseguit. Els diaris s'han apressat a donar informacions sensacionals de gran extensió. Semblava talment, en llegir-les, que haguessin estat assassinats tots el hospedats a l'hotel.

Un d'aquests dies es facilità a la premsa el següent comunicat oficial del Marroc:

"Sense novetat".

Ha fet un any que el bon socialista italià Giacomo Matteotti fou assassinat pels feixistes per a evitar que posés a la llum pública certes coses. Els feixistes, per a dissimular, digueren que es depurarien responsabilitats.

Bé, quines han estat les responsabilitats? Prohibir cap commemoració del dit assassinat vilíssim. I pensar que encara hi han països que, en aquest sentit, van més avançats que Itàlia! Redéu!

Han sortit els gegants, junt amb la processó. Són gairebé tan nous com els de l'any passat i no tan bonics. Però costen algunes mils pessetes, i això és l'important.

La gent els va mirar i remirar. No hi va trobar res de nou. En veu tan sovint de gegants...

Ha vingut una divisió de l'Esquadra anglesa. Els mariners s'han barrejat per la ciutat com si fossin a casa seva. Però els barcelonins no n'han fet cas. Hi estan tan acostumats a veure anglesos!

El Sometent cada dia és més necessari. La setmana passada un sometenista evità que un carro matés un vailet. Si aquest salvador no arriba a ésser sometenista, el noi mor esclafat per les rodes.

Hem fet un gran descobriment. La Vanguardia també fa barriola. Imagineu-vos que ha publicat un anunci d'un senyor demanant dos mossos i un groom, i el dit senyor no demanava res.

Com està aquest Barcelona, que àdhuc La Vanguardia fa aquestes coses!

Aquell gran R. Rucabado—tots els països pateixen un moralista o altre—ha dit dogmàticament:

"Treballadors comunistes del món sencer: No em vull unir amb vosaltres!"

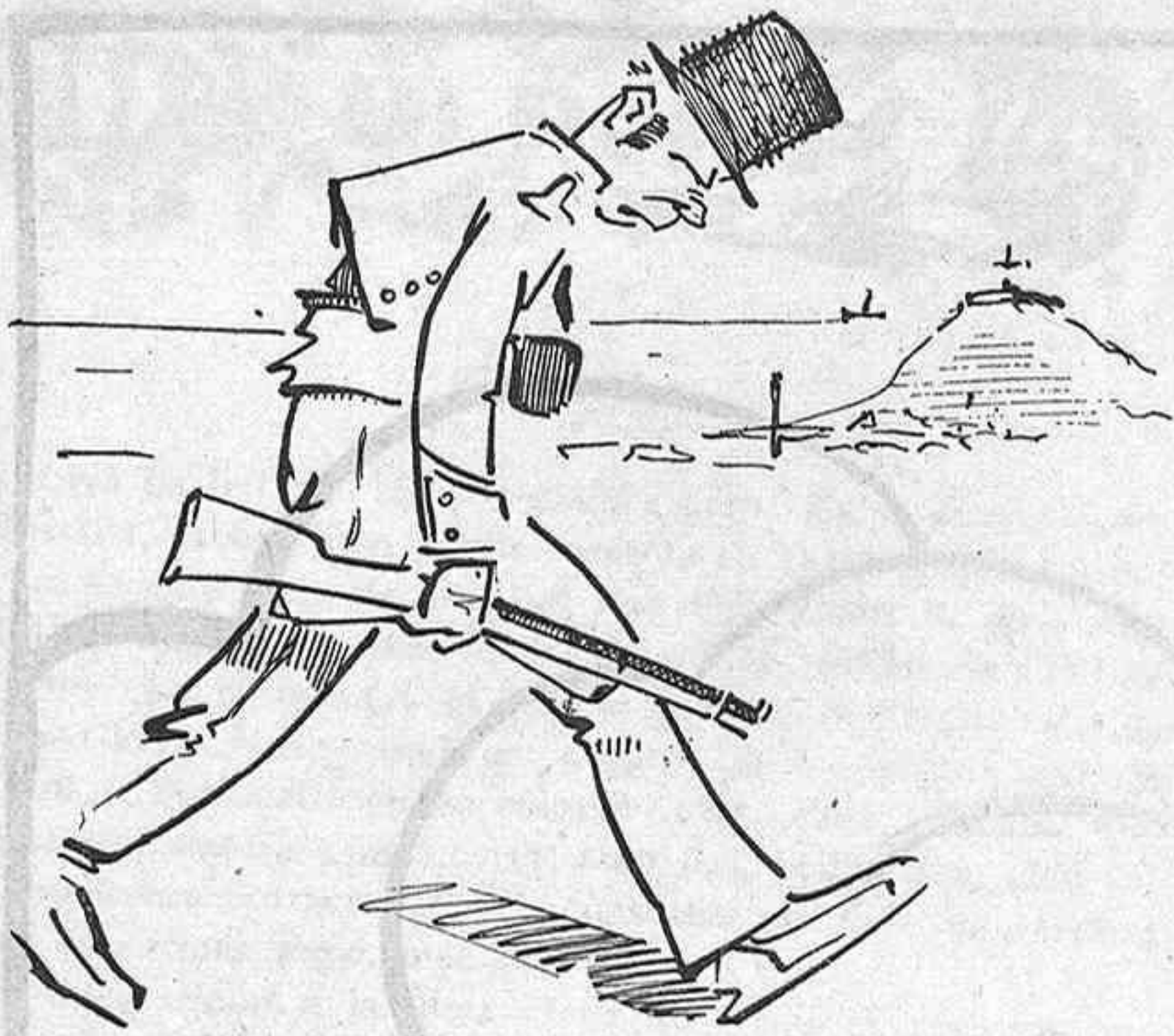
Quin disgust tindran els comunistes quan ho sàpiguen. Vés, què faran sense ell? Ja estan ben fumuts! Ara, justament, que

COSES QUE S'ENFILEN

—Noi, si que creix.

—Mira si creix, que ja no li veig la punta!

LA CALOR

—Que en farem poca de broma si aixó dura.

Trais

Trotzki havia comunicat a tota la Rússia que creia possible l'adhesió d'en Rucabado.

Dimecres d'aquesta setmana, Víctor Masriera ha parlat a l'Ateneu Barcelonès del tema: "La tècnica pictòrica i les noves orientacions pedagògiques del dibuix". La conferència fou molt interessant.

Era la vigília de Corpus. A l'Ajuntament, dos homes discutien acaloradament.

—Et dic que sóc jo el morros de figa.
—No, home, no, sóc jo.
—No em facis enfadar; el morros de c... sóc jo.

Eren dos homes dels que porten els gegants que discutien qui havia de dur la geganta, que no pesa tant com el seu il·lustre espòs. (Recordi's que els gegants duen una reixeta al davant, a l'altura de la vista de l'home que els porta.)

Hem trobat una persona que està complaguda de la nova Plaça de Catalunya. Ja era hora!

Es el senyor comte de Pedralbes, abans Francesc de P. Nebot, autor del diguem-ne projecte.

Diuen que l'empresa del "Turó-Park" està tant i tant contenta dels espectacles de l'ascensió de globus. Cada dia tenen més èxit.

Tenim entès que un dia que faci vent cap al mar, l'empresari en persona es vol aixecar. Ho anirem a veure a Badalona, quan caigui a mar.

Diuen que no passarà res. Ens referim al cas d'aquell ex-regidor—que hagué de dimitir per això—que es dedicava a vendre terres a Horta, i resultà que les terres eren de l'Ajun-

tament. Se'l denuncià, però ja no se'n parla. Sembla que la denúncia ha estat retirada.

No hi ha com tenir influències!

La Tribuna ha confós l'any. Com que ha estat tant de temps sense sortir, ara es creu que no ha passat el temps. Ha reprès la publicació com si es trobés a l'endemà del dia que deixà de sortir. Fa pocs dies deia que a Mataró, l'any 1923, hi hagué un temporal, i ressenyava la desgràcia.

Es coros de Clavé són com els Voluntaris de la Guerra d'Àfrica. Sols surten en dies que no volen que hi hagi boires.

L'arribada dels coros de Clavé a Madrid, on cantaren *Gloria a España*, obra musical escrita un xic més enllà de mitja centúria passada, obtingué un gran èxit.

L'arribada dels coros de Clavé a Barcelona ha sigut una vergonya tremenda... Una cosa denigrant pels coros. A l'estació feia fred, malgrat la calor asfixiant que regnava... Pobre Capdevila! Pobres coros d'en Clavé!

Ja només serveixen per això, per a sortir quan fa molta calor i les pusses piquen... Per res més. Ens en sentim adolorits i apenats. Però són mals buscats que acabaran, en lloc de fer llàstima, causant fàstic.

A totes les barriades es fan processons.

Es la manera de passar el temps de forma que es vegi que Barcelona encara té un xic d'humor.

Han estat multades per haver aplaudit, durant el pas de la processó, moltes persones.

Han estat tancades dues entitats catalanes. S'exigeix que les societats portin els seus segells i botons pel trau al Govern Civil, incorrent en pena les que no ho facin. Es militaritzaran les societats esportives. Tot això és el que diu el diari aquests dies.

M. G. y C., de Terrassa: Ens refermem en el que li diguérem, jove. Li satisfem els seus impertinents desitjos, que diu vostè. — Llarch: El seu treball té més de llarg que d'humorístic. Francament, no ens ha fet riure. — Joj: Ens va bé. Temiem que, en aquest temps de calor, parlant de peus, resultaria un article suat; no ha estat així. — M. V.: Es molt pessimista aquest cop, amic. No hi fa res; si mai estéssim tristos, l'alegria avorriria. — I. F.: El seu sàtir ens fa peça. — F. R. U., de S. P. de P.: Enviïns la ressenya, per correu o personalment. Veurem si ens fa peça. — Mr. Lehey: Res. De totes maneres, dongui'm altres coses no tant rellescoses. — Montserrat: Potser sí, potser no.

HISTORIA NATURAL

Vida de los animales, de las plantas y de las hierbas

La obra constará de 4 magníficos tomos. Cada tomo lo formarán nueve fascículos, y cada fascículo, de 56 páginas de texto. El precio de cada fascículo, **Ptas. 4'50.**

VAN PUBLICADOS EL 1.º Y 2.º FASCÍCULO

NUEVA EDICION

LA GARZONA

por Victor Margueritte

UN TOMO PTAS. 5

EL LIBRO DEL DIA

VERNEY D'ORIANI

**¿Quiere V. ganarse
un sobresueldo?**

PEQUEÑOS TRABAJOS Y TAREAS
FÁCILES CON QUE APROVECHAR
UNAS HORAS ENTRETENIDAS
Y REMUNERADAMENTE

Un tomo 8.º

Pesetas 3

SANTIAGO RUSIÑOL

Jardins d'España

MAGNÍFIQUES REPRODUCCIONS
DELS MÉS NOTABLES QUADROS

PREU:

Pesetes 25

Enric Clarasó

ESCULTURES

90 REPRODUCCIONS REL·LIGADES
A L'ANGLESA

Ptes. 25

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats si no's remet, ademés 20 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebaixes.

LA BONAVENTURA

—Has perdut el cap per culpa d'una *romi* més xula que el pebre, però no t'amoinis. Ja el tornaràs a trobar el cap.